

ABSTRAKT

Cílem práce je poskytnout přehled současného stavu populace ČR ve vztahu k závislosti na nikotinu a informovat o možnostech farmakologických intervencí v její léčbě se zaměřením na mechanismus účinku.

Hlavní poznatky: Čtvrtina populace ČR starší 15ti let užívá nikotinové a tabákové výrobky. Kuřáků klasických cigaret ubývá avšak roste počet uživatelů jejich alternativ (elektronických cigaret, nahřívaného tabáku, nikotinových sáčků). Většina z nich si přeje přestat, to se podaří jen 5 % z těch, co se o to pokusí. Farmakoterapie zmírňuje abstinenci symptomy, usnadňuje a výrazně zvyšuje šanci (až 3krát) dosažení abstinence. Zmírnění abstinenci symptomů můžeme dosáhnout různým farmakodynamickým působením. Nejúčinnější v ČR dostupnou farmakologickou intervencí je cytisin. U dospívajících bupropion, u těhotných náhradní nikotinová terapie – jejich použití je však omezené.

Závěr: Závislost na tabákových a nikotinových výrobcích je vážným zdravotním problémem se socioekonomickými důsledky. Farmakologické intervence výrazně zvyšují úspěšnost abstinence, tento potenciál je však z velké části nevyužit, neboť jen pěti procentům uživatelů je nabídnuta léčba (farmakologická či nefarmakologická). Pozornost by měla být věnována především prevenci u dětí a edukaci závislých o možnostech zdravotnických intervencí. I sebeúčinnější zdravotnická intervence nezmění množství úspěšných abstinentů, pokud se nebude využívat.

Klíčová slova: závislost na nikotinu, tabák, farmakoterapie, abstinence, nikotin, vareniklin, cytisin, lobelin, bupropion, baklofen, nortriptylin, klonidin, psilocybin, nikotinová vakcína, těhotenství, dospívající